SON HABERLER

Siyasî İcmal

İtalya harbinin yeni safhasına doğru

Sicilya harbini İtalya harbinin bir safhası saymak doğru ise bu safhanın tamamlanmasından sonra yeni safhanın nasıl başlıyacağını tayin etmek bir hayli müşküldür. Çünkü Müttefikler Sicilya adasını aldıktan sonra cenubî İtalyaya çıkmak ve İtalyanın cenubundan başlıyarak cenubdan şimale ilerlemek mecburiyetinde değildirler. İsterlerse İtalyanın cenubuna çıkabilecekleri gibi, isterlerse onun şark veya garb sahillerinden daha başka noktonları seçerek oraya çıkabilirler. Hatta isterlerse muhtelif yerlere ihraclar yaparak İtalyanın bütün müdafaa kuvvetlerini bir noktaya teksif etmesine mâni olurlar.

Fakat İtalyada hüküm süren kanaatin, yeni ihrac hareketinin cenubî İtalyaya yapılacağı merkezinde olduğu bir takım emarelerden anlaşılıyor. Meselâ Mihverin, (Messina - Etna - Catania) bölgesini müdafaaya verdiği ehemmiyet, İtalyanların cenubî İtalyayı mümkün mertebe tahkim edebilmek için vakit kazanmak istediklerini gösteriyor. Bu yüzden Sicilya harbi uzamakta ve Mihver vakit kazanmaktadır.

Fakat, Müttefikler, İtalyayı istilâ etmek niyetinde iseler cenubî İtalyadan başlıyarak istilâyı şimal İtalyada bitirmek mecburiyetinde değildirler. Belki Müttefikler, daha başka yerler seçebilirler.

Nasıl ki, Müttefikler, yalnız İtalyaya karşı değil, bütün Mihvere karşı ayni siyaseti tatbik etmekte ve Mihverin kuvvetlerini bir hedef üzerinde teksif etmesine mâni olmaktadırlar. Bu yüzden, Almanya bu sene şark cephesinde büyük ve tesirli bir umumî taarruza geçememiş ve bütün Avrupa sahillerini kollamak ve beklemek ıstırarında kalmıştır.

İtalya da ayni vaziyette bulunuyor ve ister istemez kuvvetlerini dağıtmak mecburiyeti ile karşılaşıyor.

Bir ihtimale göre Müttefiklerce İtalya bir taraftan Balkanlara, diğer taraftan Fransaya karşı kullanılacak ve böylece Mihver, bir taraftan ya Balkanları bırakıp çekilmeğe, yahud müdafaaya, diğer taraftan Fransayı tahliyeye, yahud müdafaaya mecbur edilecektir.

Bu takdirde, İtalya, yalnız ikinci bir cephenin açılmasını temin etmekle kalmıyarak bu cephelerin çoğalmasına sebeb olacak ve Müttefiklerin taarruzlarını inkişaf ettirmelerine imkân verecektir. İtalyanın bir an evvel teslim olmasına ehemmiyet verilmesinin sebebi budur.

Bununla beraber Müttefiklerin mutlaka bu plân dairesinde hareket edeceklerini söylemeğe imkân yoktur. Müttefiklerin Sicilyadan sonra ne yapacakları türlü türlü tahminlere ve hesablara yol açan bir muamma mahiyetini muhafaza etmektedir.

Ömer Rıza DOĞRUL

Şark cephesinde bulanık durum

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Bütün cebhelerde hava savaşlarında veyahud uçaksavar bataryaları tarafından 94 Alman uçağı düşürülmüştür.

Stalin'in günlük emri

Moskova 25 (Tass) — Mareşal Stalin günlük emrinde Almanların 5 temmuz sabahı, Kursk istikametinde 7 tank, 2 motörize ve 11 piyade tümenile Bielgorod istikametinde 10 tank, 1 motörize, 7 piyade tümenile Kursk çıkıntısındaki kuvvetlerimizi çevirip imha etmek gayesile taarruza geçtiklerini, Rus müdafaa hatlarına Orel - Kursk kesiminde ancak 9 kilometre ve Bielgorod - Kursk kesiminde 15 - 35 kilometre derinliğine girebildiklerini, çetin savaşlar sonunda Alman mümtaz tümenlerini hezimete uğratan Rus kıt'alarının mukabil hücumlarla Orel etrafında 15 - 25 kilometre düşman müdafaasına nüfuz ettiklerini bildirmektedir.

5 temmuzdan 25 temmuza kadar devam eden muharebelerde düşman şu kayıblara uğratılmıştır:

70,000 asker ve subay, 2900 tank (tahrib edilmiş veya hasara uğramış), 195 motörlü top, 844 sahra topu, 1392 uçak, 5000 otomobil.

Orel etrafındaki çember

Moskova 25 (a.a.) — Reuter: General Vatukhin, General Popof ve General Rokosofki'nin kumandasındaki Sovyet orduları üç istikamette ilerliyor ve Orel'in etrafındaki çemberi gittikçe daraltıyorlar. Bu kuvvetler şimdi şehirden şimalde takriben 45 kilometre, şimal batıda 48 kilometre, şimalde 16, şimal doğuda 10, doğuda 29 ve cenub doğuda ise 32 kilometre uzakta bulunuyorlar.

Zmievka işgal edildi

Moskova 25 (R.) — Sovyet kuvvetleri Orel'in 45 kilometre doğusunda bulunan Zmievka kasabasını işgal etmişlerdir.

Gene Eşref Hocanın bir mektubu

Muhterem Cumhuriyet Gazetesine:

Size hürmetlerini sunan bir zata şifalar temenni ederek mi bahsı kapatıyorsunuz? Sizi Cumhuriyetin mesleği ile mütenasib ağırbaşlı olmağa o kadar davet ettiğim halde maalesef bir türlü buna yanaşmadınız. Bu, ne şımarıklık? Hem altından kalkamıyacağınız bir bahse karıştınız, hem de iftira etmekten çekinmediniz. Sizi -ey muhterem münekkid- yakanızdan tutup mahkemeye teslim edebilirdim. Amma gazetenin şahsiyeti maneviyesine karşı hürmetimiz buna mâni oldu. Hiç şüphe etmeyiniz ki, şiirü edeb mevzuunda saded dahilinde kalmanız daima size şeref verir. Şerefli kalmaktan hiç korkmayınız. Saygılarımızı sunarak bizim de size karşı son sözümüz, Allahtan hidayet temennisinden ibarettir, muhterem dostumuz!

Eşref Edib

Ağır hava akınları

(Baştarafı 1 inci sahifede)

İngiltereye gelen bombardıman servisine mensub Lancaster uçakları dün İtalyanın şimal batı sahilinde bulunan Livorno limanına hücum etmişlerdir. Uçaklarımızın hepsi tamamdır. Livorno ehemmiyeti itibarile İtalyanın beşinci limanıdır. Burası son defa 28 haziranda hücuma uğramıştı.

Üsleri şimal Afrikada bulunan hava kuvvetlerine mensub ağır bomba uçakları Bologna marşandiz istasyonu ile Marina di Cantanzara ve Marina di Pola'daki askerî hedeflere hücum etmişlerdir. Hedef bölgelerinde bir çok bombalar infilâk etmiş, demir yollarında demiryolu tekerlekli vasıtalarında, tamir atölyelerinde ağır hasarlar olmuştur.

Uçankaleler Norveçe hücum etti

Londra 25 (a.a.) — Sekizinci Amerikan hava ordusuna mensub Uçankaleler Almanların Trondheim denizaltı üssüne ve Oslo'nun yüz kilometre kadar cenub batısında Heroya'da yeni kurulan alüminyom fabrikasına hücum etmişlerdir.

Heroya'daki tesisler arasında nitrit ve magnezyum fabrikalarile başka fabrikalar ve alüminyom fabrikası vardır. Bu Amerikan hava kuvvetlerinin Norveçe yaptıkları ilk akındır.

34 Müttefik uçağı düşürüldü

Berlin 25 (a.a.) — Dün gece Holanda sahili açıklarında bir Alman vapur kafilesini himayeye memur gemilerle İngiliz hücumbotları arasında yeniden çarpışmalar olmuştur. Bir hücumbotu batırılmış, 5 hücumbotunda yangın çıkarılmıştır. Bir Alman gemisi batmıştır. Uzak şimal sularında harekâtta bulunan Alman avcılarından bu sabah bir kafilemize hücum eden 35 düşman uçağından 17 si düşürülmüştür. Bunların 11 i bomba uçağıdır.

Alman hava müdafaa kuvvetleri şimal batı Almanya ve Norveç üzerinde 17 bomba uçağı düşürmüştür.

Vatikan radyosunun mühim tekzibleri

Londra 25 (a.a. — Vatikan radyosu, Romanın bombardımanı hakkındaki haberleri Alman ve İtalyan ajanslarının yanlış verdiklerini söylemiştir.

Bu radyoya göre, İtalyan Stefani ajansı Papanın, Romadaki mümessiline gönderdiği bu mektubu tahrif etmiştir.

Vatikan radyosu şöyle devam etmiştir:

«— Alman ve İtalyan ajansları, Papanın Mr. Roosevelt nezdinde protestoda bulunduğunu söylediler. Bu haberin aslı yoktur.

Gene Alman ve İtalyan ajansları «Papa San Lorenzo kilisesinin tamamile tahrib olduğunu söyledi» dediler. Bu haber de yanlıştır. Papa, bu kilise tamamile tahrib oldu demedi. Bu kilise hasar görmüş, dedi.»

Sicilyada son safha

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Bu kollardan birincisi Palermo batısında ve sahil üzerinde bulunan Termini kasabasını almıştır.

Merkezde Etna'nın şimalinde Kanadalı kıt'alarla yanyana ilerliyen ikinci Amerikan kolu ise Leonforte'de şiddetli Mihver müdafaasına rağmen ileri hareketlerine devam etmiştir. Bu noktada İtalyanlar Müttefik birlikleri arkasına paraşütçüler indirmişlerse de bunlar kolaylıkla zararsız hale konulmuşlardır.

Müttefik tebliği

Şimal Afrika Müttefik umumî karargâhı 25 (a.a.) — Resmî tebliğ:

Trapani'nin işgali teeyyüd etmiştir. Batı kesiminde temizleme hareketi devam etmektedir. Yedinci Amerikan ordusu 50 binden fazla esir almış, 200 top da dahil olmak üzere çok sayıda ganimet elde etmiştir. Şimdi Marsala ve Trapani limanları elimizde bulunmaktadır.

Kanadalı kıt'alar şiddetli muharebeler yapmış ve ilerlemişlerdir.

Bütün sekizinci ordu her cephede düşmanın mukavemetile karşılaşmakta ve düşmana ağır kayıblar verdirmektedir.

İtalyan tebliği

Roma 25 (a.a.) — Sicilyada dün de şiddetli muharebelere devam olunmuştur. Düşman taarruzu şark ve merkez cephelerinde devam etmektedir. Müdafaamızın şimal kesiminde taarruzlar bilhassa şiddetlenmiştir. Alman deniz kuvvetleri ve hafif avcı birlikleri son iki gün içinde 11 düşman uçağı düşürmüşlerdir. Livorno hava teşkilleri tarafından bombalanmıştır. Hasar ağır değildir. Kayıblar henüz sayılmaktadır. İki uçak hava karşıkoyma bataryaları tarafından düşürülmüştür.

«Sicilya artık bir gün meselesidir!»

Chicago 25 (a.a.) — Harbiye Nazır vekili Mr. Patterson uçakla nakledilen 5 bin kadar askerin Sicilya istilâsına iştirak ettiğini bildirmiştir.

Mr. Patterson bu sayıyı, 10 bin paraşütçünün yok edildiğini iddia eden Mihver propagandasını yalanlamak için verdiğini ilâve etmiştir.

Harbiye Nazır vekili, Alman mukavemetinin beklendiğinden daha zayıf olduğunu söyliyerek, «Sicilya muharebesi süratle sonuna yaklaşmaktadır. Bu iş şimdi ancak bir gün meselesidir» demiştir.

Alman askerlerinin bombalanan İtalyan şehirlerine ianesi

Roma 25 (a.a.) — Mareşal Richtofen, parti umumî kâtibine bir milyon 143 bin liret teslim etmiştir. Bu para Mareşalın emrinde bulunan Alman askerlerinin bombardıman felâketine uğrıyan İtalyanlara yardım olmak üzere içten gelen bir arzu ile toplayıp verdikleri bir paradır.

İtalyan Başvekili Mussolini istifa etti

(Baştarafı 1 inci sahifede)

tır. Faşizmden kat'iyyen bahsolunmamıştır.

Kralın emirnamesi

Londra 25 (a.a.) — Roma radyosu bu akşam Kral Victor Emanuel'in aşağıdaki emirnamesini neşretmiştir:

«İtalyanlar, bugünden itibaren bütün silâhlı kuvvetlerin kumandasını deruhde ediyorum. Anavatanın mevcudiyeti bahis mevzuu olduğu bu ulvî saatte, herkes, vazifesinin icab ettirdiği şekilde, kendisinden sorulan işi ve muharebede işgal ettiği mevkii tutmalıdır. Majeste Kral - İmparator, hükûmet reisi Başvekil ekselâns Benito Mussolini'nin istifasını kabul etmiştir.»

Mareşal Badoglio'nun beyannamesi

Londra 25 (a.a.) — Roma radyosu pazar akşamı Mareşal Badoglio'nun aşağıdaki beyannamesini yaymıştır:

«— İtalyanlar, Majeste Kral-İmparatorun emri üzerine tam salâhiyetle memleketin askerî idaresini deruhde etmiş bulunuyorum. Harb devam ediyor. İşgal edilmiş vilâyetlerinde ve harab olmuş şehirlerinde acıklı bir şekilde vurulmuş olan İtalya eski an'anelerinin icab ettirdiği şekilde verdiği söze olan imanını muhafaza ediyor. Vatanın canlı timsali olan ve hepimiz için hareket nümunesi bulunan Majeste Kral-İmparatorun etrafında birliğimizi takviye etmemiz lâzımdır. Üzerime aldığım vazife vazıh ve kat'idir. Bu vazife hakkile ifa olunacaktır. Normal inkişafları ihlâl etmek veya umumî nizamı bozmak teşebbüsünde bulunanlar şiddetle cezalandırılacaktır. Bu vazifede her hangi bir inhirafa müsaade edilmiyecektir ve hiç bir tenkide de müsaade olunmıyacaktır.

Bütün İtalyanlar ana vatanın toprağında açılan ağır yaraları biliyorlar. İtalya silâhlı kuvvetlerinin değerli ve bütün vatandaşlarının azmi ile rönesans yolunu yeniden bulacaktır. Bugün daha fazla yurdumuzun ölmezliğine olan sarsılmaz bir iman besliyerek sizinle her zamankinden fazla çözülmez bir şekilde beraber bulunuyorum. Yaşasın İtalya, yaşasın Kral.»

Bu beyanname Kralla Mareşal Badoglio'nun imzalarını taşımaktadır.

Amerikada büyük heyecan

Washington 25 (a.a.) — Reuter ajansının hususî muhabiri bildiriyor:

«Mussolini'nin tahttan düştüğünü haber veren demokratik beyanname Birleşik Amerikada pazar günü öğleden sonra birdenbire sükûneti bozmuştur. Bu haber bir sahilden bir sahile bir kuş gibi uçmuştur. Gazeteler hususî tab'ılar neşretmişlerdir. Uzun müddettenberi İtalyanın dahilî vaziyetinin vahameti bilinen Washingtonda şimdiye kadar resmî hiç bir tefsirde bulunulmamıştır. Hariciye Nazırlığı vaziyeti tetkik etmektedir. İtalyan işlerine vükufu olan mütehassıslar davet olunmuşlardır.»

«İtalyanın akibeti yakında belli olacak»

Londra 25 (a.a.) — Birleşik Amerika Reisicumhur muavini M. Wallace pazar günü Detroit'te beyanatta bulunarak «İtalyanın akıbeti yakında belli olacaktır» demiştir.

Berlin haberi vermedi

Londra 25 (a.a.) — Berlin radyosu, geceyarısına kadar Mussolini'nin istifası hakkında hiç bir imada bulunmamıştır.

Faşist rejiminin sonu

Londra 25 (a.a.) — Kanada Başvekili M. Mackenzie King, Mussolini'nin istifası hakkında demiştir ki:

«— Bu istifa faşist rejiminin sonu demektir.»

Bir muamma

(Başmakaleden devam)

Kendinizi Müttefiklerin yerine koyunuz da, bu devleti geliniz cezalandırınız! Neresini kime vermekle -adalet demiyeceğim- bir müvazene kurmuş olursunuz?

Anglo - Saksonlar harbi kazanacak olurlarsa Orta Avrupa, Tuna ve Balkan meseleleri yarın kendilerini öyle çetin davalarla karşı karşıya bırakacaktır ki Sfenks'in muammalarını bunların yanında çocuk oyuncağı saymamak elden gelmiyor.

NADİR NADİ

Lausanne «Türkün şerefli günü»

(Baştarafı 1 inci sahifede)

çalışmam esnasında Türkiyede milletin ve devletin bana karşı mütemadiyen göstermiş oldukları sempati ile yüreğimin ısındığını duydum.»

Dr. Gates'in samimî beyanatı

Vashington 25 (a.a.) — 50 sene Türkiyede öğretmenlik etmiş olan ve 29 senedir Robert College'in müdürü bulunan Doktor Galeb Gates şu beyanatta bulunmuştur:

«— Lausanne'da Türkler için yeni bir devir açılmıştır. Bu yeni devrin esasları, Türk milletinin tabiî meziyetlerine, eski Türk örf ve âdetlerine ve Türklerin eskidenberi aziz tanıdıkları saf ve temiz düşünce ve temayüllere dayanmaktadır. Bu fikirler ve bu temayüller, Lausanne'dan itibaren tamamile aydınlığa çıkmış ve güneşin şuaları altında çiçek açmıştır. O zamandanberi Türk milletinin yeni hürriyeti, hayatiyeti ve enerjisi gittikçe kuvvet bulmuştur. Bunun en büyük delili insanları, çetin bir imtihana maruz kılmış olan şimdiki muharebe esnasında Türk hükûmetinin takib etmekte olduğu siyasetteki basiret ve azimdir.»

Bulgarların Millî Şefimize minnettarlığı

Sofya 25 (E.P.) — Türkiye Hariciye Vekili Menemencioğlunun Lausanne muahedesinin yıldönümü münasebetile «Ulus» gazetesinde çıkan makalesi Bulgaristanda geniş ölçüde akisler uyandırmıştır.

«Zora» gazetesinde pazar günü bu makale hakkında bir yazı neşreden Krapçef, Menemencioğlunun fikirlerine aynen iştirak ederek şöyle demektedir: «Versailles muahedelerine ilk darbeyi vuran muhakkak ki Türkiyedir. Bulgaristanın Lausanne muahedesini hatırlaması için ayrıca hususî bir sebeb vardır. Türk Heyetinin Reisi, bugünkü Türk Devletinin Şefi Lausanne konferansında Türk menfaatlerini korurken Bulgaristanı da ihmal etmedi, Bulgaristanın Adalar denizinde bir mahrece sahib olmak hakkını da korudu. Fakat o zamanın galib devletleri Neuilly'de olduğu gibi Lausanne'da da Yunan noktai nazarını kabul ve Türkiyenin Bulgaristan meselesindeki fikrini reddettiler. Bulgar Krallığının cenub hududları artık Adalar denizinin mavi kıyılarında bulunduğu bu günde Bulgaristan Türk bayramına candan iştirak etmektedir.»

Denizlide bir talebe yurdu yapılıyor

Denizli 25 (a.a.) — Millî Şefimizin yüksek emir ve direktifleri üzerine şehrimizde yapılmasına karar verilen Cumhuriyet Halk Partisi talebe yurdunun temeli dün atılmıştır. 450 talebeyi barındıracak olan yurd için 500 bin lira harcanacaktır.

Topuzun Kısmeti

No. 5

Yazan **Mahmud Yesari**

Hanife hanım [Onun, güçlü kuvvetli bir erkek gibi kanat gererek koruması hoşuna gitmiştir:] Sen, çok iyi çocuksun Topuz!

Topuz — [Somurtgan:] Gufeci gısmının iyiligi de gotulügü de yüh taşımah! Gişenin önünde durmuşlardır.

Hanife hanım — Bir kere, kısmetini dene!

Topuz — Benim gısmetim, bugün orta gufe, yarın büyüh gufe!

Hanife hanım — Ne bilirsin!

«Kentirilyon» gişesinin önündeki kalabalık tavsamıştır. Soluk cam gözlü Yahudi, Hanife hanımı hemen tanımıştır:

— Buyursinler, valde hanum! Bu yıl kismetiniz açik olacak. Ben, diyorum size...

Hanife hanım — Hemen de tanırsın, hiç de unutmazsın.

Gişe sahibi — E biz, muşterilerimizi tanamazsak, onlari kazanamayiz; onlari kazanamayince, onlardan kazanamayiz.

Hanife hanım — Aman, ne dolaşık lâf ediyorsun.

Gişe sahibi — [Bilet destesini uzatmıştır:] Teyze hanum, yuzunuzu kirpmadan çikin, uğur, ondadir.

Hanife hanım — [Elini uzatırken Topuza:] Sen de, içinden, «Ya kısmet!» çek.

Topuz — Ula benim içim dışım birdir. [Bağırır:] Ya gısmet!

Hanife hanım — [Gözlerini kapamış, elleri titreyerek bileti çekmiştir. Gözlerini açar, bakar:] Hürmüzün kısmeti açıktır inşallah!

Gişe sahibi — Hayirli olsun. Buyuk ikramiyeyi, yarin sabah, evinize yendim yetireceğim. [Bileti alır:] Biletin numarasını yazalum. Adresiniz, var bizde... Eğer, başka yere taşinmadinizsa?

Hanife hanım — [Parmak ısırarak:] Ne tertibli Yahudi! Bana bir yer sağlık verdiler mi, hatırımda fazla tutamıyorum.

Gişe sahibi — [Bileti geri verir:] Bu, hatirda tutmak deyil. Hesab, defter... Akil şaşar, defter şaşmaz!

Hanife hanım — İlâhi bazirgân aklınla yaşa emi?

Topuz — [Titiz:] Teyze! Sen, üşümimisin? Daha, ne duririk gedek!

Hanife hanım — Sen de kısmetine çekeceksin!

II

Topuzun kısmeti

Yaşlı kadının teklifi, gişenin havasını değiştirir. Gişe sahibi, içerdeki, dışardaki çığırtganlar bir ağızdan bağırmağa başlarlar:

— Bravo... Onun kismet de açik...

Hanife hanım — [Topuza:] Haydi, çek.

Topuz — [Geriler:] Bırah şahayı... Ben piyangoyu nideceyim ki? Parana yazıh!

Gişe sahibi — [Ayıblamış gibi:] Yok, bu işte çok fena!.. Kismet, yeri çevrilmez. Buyuk hanimin yonlundan yeçti. Artik kismet senindir.

Çığırtkanlar — [Hep bir ağızdan:] Ne duruyorsun, çek aydi!

Topuz — [Alargada:] Ben, daha bu kâhudlara parnah dohunmadım.

Gişe sahibi — [Çırpınır:] Yilbaşi yecesi, en buyuk ikramiyede siftah ediyorsun. Bunda uğur var.

Topuz — Gufelem sifteh etmeh neyime yetmi?

Çığırtkanlar — [Çırpınırlar:] Dükkânin uğurunu bozuyorsun.

Gişe sahibi — [Topuza, manyatizma eder gibi bakarak:] Sen, onet bir çocuğa benziyorsun. Bak, buyuk hanim, sana yalniz hamallik ettirmiyor; evlâd yibi de koruyor.

Hanife hanım — Uzun etme, bir tane çek.

Topuz — [Yalvarır:] Gozunun çapahlarını yiyem, bırah, beni. Paraya yazıh!

Gişe sahibi — [İsyan halinde:] Ne biliyorsun! Üç dört saat sonra, yüz bin lira sana çikar.

Topuz — Yüz, dedin, bini ne oli?

Gişe sahibi — [Cam gözlerini açmıştır:] Yuz tefa bin! Aydi. Kismet, de, çek.

Çığırtkanlar — [Topuzu dürtüşlerler:] Aydi, durma... Buyuk hanum, soukta üşüyor.

Hanife hanım — A, vallâhi üşüdüm.

Topuz — Parana yazıh! Beni bırah!

Hanife hanım — Çıkarsa, zengin olacaksın ayol.

Topuz — Çıhmasına çıhtı diyeh, Balıh pazarı, bana rezil oli gurban!

Gişe sahibi — [Gözlerini daha fazla açmış, tehdidkâr:] Aydi, çek bir bilet. Bak, elim yoruldu.

Topuz — [Ürker:] Ula, ami zorliler!

Hanife hanım — Haydi, bismillâh.. Kendi elceğizinle çek.

Topuz — Ateş değil ki elimi yaha. [Elini uzatacak olur, geri çekilir:] Bir tuhaf oliyim!

Gişe sahibi — [Biletleri burnuna dayar:] Aydi, fazla bekletme.

Hanife hanım — Besmele çekmeği de unutma! Haydi.

Topuz — [Bir hamle eder, elini uzatır, titreyerek durur, alık alık sırıttıktan sonra, kapar gibi çeker alır:] Bismillâh.. Topuzun gısmeti de çehildi.

Gişe sahibi — [Yorgun:] İşte bu kadar. Ver şimdi, biletini. [Topuzdan bileti alır, numarasını kaydeder, geri verirken:] Ben, seni, tanayorum. Bakkal Sabit efendinin ardiye iç kapusinda yatiyorsun.

Topuz — [Parmak ısırır:] Ula bu, çoh yaman vallâhi, şeytanın yattıhı yeri de sorsam, söyleyeçeh!

Hanife hanım, paraları verir; gişe sahibi, çığırtkanlar, hep bir ağızdan kutlularlar, selâmetlerler:

— Aydi, yule yule... Kismetiniz çok açik maşallah! Yereceksiniz çok çok paralar çikacak.

Hanife hanımla Topuz, yola koyulurlar. Topuzun, eski zıpırlığı kalmamıştır.

Hanife hanım — Bileti, delik olmıyan sağlam bir cebine koy. Sakın düşürme.

Topuz — Çıhacah gibi söylisin. Sen, o cam göz herife gaç guruş verdin ki?

Hanife hanım — Üzümünü ye, bağını sorma! Kısmet, talih üzerine konuşulmaz. Bakarsın ki, patadak, sana çarpıverir.

Topuz — Tam buldun çarpacahı adamı.

Biraz gevşeyen kalabalığın arasından Sirkecinin yolunu tutarlar.

Topuz — Hanife teyze! Sirkeci daha galabalıhtır. Sen, tramvaya binemezsin. Babıâliyeden yürüyeh mi?

Hanife hanım — Ben tenha zamanlarda da, güç iner, binerim.

Topuz — O, senin gabahatın değil... Efendi gılığında hayvan çoh!

(Arkası var)

Hadiseler Arasında FELEK

Kömür dağıtımında insaf payı

Kış gelmediyse de gelmek üzere. Her yaz, akıllı ve tedbirli adamlara kışı haber verir.

Biz de akıllıyız. Kışlık tedbirlerimizi yazdan alıyoruz. Nitekim kömür dağıtımına başladık. Önce devlet memurları, sonra halk...

Bu sıraya kimsenin bir şey dediği yok. Yalnız bu sene tetkikat biraz daha sıkı tutuluyormuş.

Hükûmetin hakkı var. Ben gazetelerde okudum ve utandım. Tam 20 bin haksız beyanname verilmiş, yani kömüre istihkakı olmıyanlar da kömür istemişler. Bunu gören hükûmet tabiî işi sıkı tutmak istemiş. Böyle yapması kömüre muhtac olanların lehine bir şeydir. Doğruyu söylemek lâzım gelirse böyle 20 bin yolsuz beyanname bizim altına imza koyduğumuz kâğıdlara olduğu kadar kendi imzamıza da kıymet vermediğimizi gösterir. Ayıb şeydir. Ne ise harb ve sıkışıklık zamanlarının geçici hastalıklarındandır diyelim de bu acıklı faslı kapatalım.

Bu böyle oladursun. Şimdi işi sıkı tutmak istiyen alâkalı memurlar kömür alacak memurdan oturduğu evin ya kendi namına tapusunu, yahud gene kendi namına kira ve kuntratını arıyorlar ve bunlar gösterilmezse kömür vermiyorlarmış. Biz bu işin içine fesad karışmamasını ne kadar istiyorsak hak sahiblerinin de hırpalanmamasını o derece isteriz. Kömür alacak her memur veya subay kendi namına tapulu veya icarlı bir evde oturmıyabilir. Birçoklarının evleri anaları veya zevceleri namınadır. Birçokları iç güveyisidir. Birçokları hemşiresinin, erkek kardeşinin veya akrabasının evinde oturur. Bunlar o evlerde ne mal sahibidir, ne kiracı! Halbuki kendileri o evin erkeğidirler, başında oldukları ailenin iaşe ve ibatesile mükelleftir. Bu ve buna benzer hallerde bu memurlara elinde tapu veya kuntrat yok diye kömür vermemek serapa haksızlık olur.

Umulur ki; kömür tevzi bürosu bu gibilerin oturdukları ev sahibile akrabalık münasebetlerini bir mahalle kâğıdile isbat etmelerini kâfi görerek kömür hakkını vermeye razı olur. Malûm ya, maksad memurların ev sahibi olmaları değil, kışın üşümemeleridir.

Bunun mutlaka böyle bir şekle sokulacağından emin olarak ikinci bahse geçiyorum. O daha kısa.

Memurlardan sonra, halka kömür tevzii başlayınca şehrin kışı çabuk gelen Çamlıca, Beykoz, Büyükdere, Bakırköy falân gibi semtlerine kömürü önce vermek insaflı bir hareket olur. Bu yerlerde kışın oturan halk şehre inemiyecek kadar dar maişetlidir. Bunların kömürlerini yazın almaları hem nakliye bakımından daha ucuz hem de soğuğun oralara daha erken gelmesi bakımından daha haklıdır.

Bütün bunları yazarken İstanbulun kömürünü temin eden büronun halli ile uğraştığı meselelerin çokluğunu, zorluğunu ve bu işin ne düğümlü bir iş olduğunu tamamen takdir etmekte ve buna rağmen bu müessesenin bu söylediğimiz mülâhazaları iyi kabul edeceğinden emin bulunmaktayım.

B. FELEK

REMZİYE ŞENVELİ
İLE
Cenab Ağaoğulları
Evlendiler.
25/7/943

Doğum

Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti müfettişlerinden Tarık Erenman ile Muzaffer Erenmanın 25/7/943 pazar günü saat 17 de bir oğulları dünyaya gelmiş ve Ersin adı konulmuştur. Annesine ve yavruya sıhhat ve saadet dileriz.

Örfî İdare Komutanlığından:

1 — İstanbul 1 ve 2 numaralı Örfî İdare mahkemeleri için zamla beraber 93 lira 73 kuruş ücretli iki zabıt kâtibi alınacaktır.

2 — Kabul şeraiti:

A — Memurin kanununun 5 inci maddesinin A. B. C. D. fıkralarındaki evsafı haiz bulunmak.

B — Yaşı yirmiden aşağı ve kırktan yukarı olmamak ve fiilî askerliği yapmış ve yahud askerî hizmete elverişli olmadığı sabit olmak veya tecil edilmiş bulunmak.

C — Yazı makinelerile seri ve doğru yazmak ve yazdığı yazının hulâsasını yapmağa muktedir olmak.

3 — İsteklilerin en kısa zamanda nüfus hüviyet cüzdanlarile birlikte Örfî İdare Komutanlığına müracaatleri.